

कामना खबर

Kamana Khabar Weekly साप्ताहिक

वर्ष : १

अंक : ३

२०८० साल, जेठ २४ गते बुधवार,

Wednesday 07 June, 2023

मूल्य रु. ५/-

पृष्ठ : ६

मधेशको नीति तथा कार्यक्रम : 'चुरे जोगाउँ, मधेश बचाउँ' अभियान सञ्चालन गरिने, प्रादेशिक अस्पतालमा विशेषज्ञ सेवा, फिजियोथेरापी र डाइलाइसिस लगायतका सेवा सहित १०० बेडको अस्पताल सञ्चालनमा ल्याइने

जनकपुरधाम। मधेश प्रदेश सरकारले अगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ के नीति तथा कार्यक्रम प्रदेश सभामा प्रस्तुत गरिएको छ। मंगलबार प्रदेश प्रमुख हरिशंकर मिश्रले अगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम प्रदेशसभामा प्रस्तुत गरेका हुन्। मुख्यमन्त्री सरोजकुमार यादव नेतृत्वको सरकारले पहिलो पटक ल्याएको नीति तथा कार्यक्रमले मानवीय क्षमता विकास, पूर्वाधार निर्माण, उद्यमशीलता र रोजगारी अभिवृद्धि, गरिबी न्यूनिकरण, दिगो विकास तथा पर्यावरण संरक्षण र सुशासनको प्रत्याभूतिलाई प्राथमिकतामा राखेको छ।

अगामी आर्थिक वर्षमा सार्वजनिक क्षेत्रको अनुत्पादक

खर्चलाई निरुत्साहित गर्दै उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ। यसका लागि अनुत्पादक क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गरिने छैन। अवण्डा रकम कानूनले अनिवार्य गरेको बाहेक नराज्ञे नीति तथा कार्यक्रममा घोषणा गरिएको छ। नागरिकले भारो र नुपरे को ढिलासुस्ती, लापरबाही, अनियमितता एवं भ्रष्टाचारजन्य विकृतिहरूको अन्त्य गरिनेछ।

'चुरे जोगाउ, मधेश बचाउ', 'बेटी बचाउ, बेटी पढाउ', 'मुख्यमन्त्री स्वच्छता अभियान'लगायतका विगतका सरकारले सञ्चालन गरेको अभियानलाई निरन्तरता दिइएको छ। मुख्यमन्त्री बेटी बचाउ, बेटी पढाउ

टोल एक सामुहिक कृषि उत्पादन" "एक बडा एक विशेष उत्पादन" र "एक पालिका एक उत्पादन क्षेत्र" लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन जनाइएको छ।

तथसै गरी नीति तथा कार्यक्रममा प्रदेशभित्रका जिल्लाका सदरमुकाम तथा शहरोन्मुख क्षेत्रमा "हरित शहर स्वच्छ शहर" को रूपमा विकसित गर्न सघन शहरी तथा हरित पार्क कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने घोषणा गरिएको छ। कार्यक्रममा पर्सा जिल्लाको प्रसिद्ध बौद्ध धार्मिक स्थल विश्व मठलाई वीरगञ्जमा महनगरपालिकाको सहकार्यमा पर्यटकीय गन्तव्य स्थलको रूपमा (बाँकी तेश्रो पेजमा)

एमालेका केन्द्रीय नेताहरूको कार्य विभाजनमा व्यापक हेरफेर, पौडेललाई स्कूल बिभाग र रौतहट, मैताली पर्सा र साहलाई सलाहीको इन्वार्जको जिम्मेवारी

काठमाडौँ। नेकपा एमालेले केन्द्रीय कमिटीका पदाधिकारी एवं सदस्यहरूको कार्य विभाजनमा व्यापक हेरफेर गरेको छ। गत शुक्रवार बसेको एमाले केन्द्रीय सचिवालय बैठकले नेताहरूको कार्य विभाजन गरेको हो। कार्य विभाजनको मुख्य उद्देश्य मिसन ग्रास रुट्टाट पहिचान भएका संगठनात्मक समस्याहरूको समाधान गर्नु, काममा रहेको दोहोरोपन र अस्पष्टता (एउटै भूगोल, विभाग या फाँटमा इन्वार्ज या प्रमुखका अलावा धेरै सहइन्वार्ज/उपप्रमुख रहेको स्थितिका कारण परिभाषित काममा केन्द्रित हुन तथा जिम्मेवारी पूरा गरेको/नगरेको मूल्यात्तन गर्न अप्यारो परेको अवस्था) हटाउन (बाँकी तेश्रो पेजमा)

जीतपुरसिमराले माग गरेको चार ठुला आयोजना आयोगको रातो किताबमा समावेस

जीतपुर। जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिकाले माग गरेको चार वटा ठुला आयोजना राष्ट्रिय योजना आयोगको सूचिमा परेको छ। आयोगले आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ का लागि बजेट विनियोजन गर्ने क्रममा जीतपुरसिमराबाट माग भएको चार योजना छनौट गरेको हो। आयोगले छनौट गरेको चार योजनामध्ये दुई वटा कालोपत्रे सडक

र दुई वटा सिँचाइ सम्बन्ध रहेको छ। उपमहानगरपालिकाले पुस अन्तिम साता आयोगलाई पत्राचार गर्दै १० वटा आयोजना माग गरेको थिए।

उपमहानगरद्वारा माग गरिएका आयोजनामध्ये सम्पूरक अनुदानतर्फ हात्तिसार(फत्तेपुर/गुलरिया टोल/ठुलो मटरियादेखि मथुरापुर र जीतपुर/बकुलिया/आमाडार/खैरहवा/फत्तेपुर/बडहवा सम्म पुग्ने कालोपत्रे सडक छनौट भएको छ। तीन वर्षको निर्माण अवधी राखिएको उक्त दुई कालोपत्रे आयोजना लागि आयोगले आगामी आर्थिक वर्षमा समान दुई/दुई करोड

जीतपुरसिमरा ८ मा गम्मरगावा सिँचाइ र जीतपुरसिमरा ७ मा सगरदिना बाँधपैनी सिँचाइ आयोजना छनौटमा परेको छ। कुल पाँच करोड ७८ लाख अनुमान गरिएको गम्मरगावा सिँचाइतर्फ आगामी आर्थिक वर्ष लागि एक करोड ३५ लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ।

यसै गरी सिँचाइतर्फ आयोजना लागि एक करोड १५ लाख (बाँकी चार पेजमा)

CREATE DIFFERENT

FASHION PAINTS

Weather Proof
Magnet
Conte II
Business Class

NATIONAL STANDARD MURALS
1971-1972

ओम श्री हाउड्येर, एयरपोर्ट चोक, सिमरा
सम्पर्क नम्बर-९८५५०२४६९८, ९८२३६६५५४४

प्रकाशक
श्री रिम मिडिया एण्ड स्कील प्रा.लि.

अध्यक्ष / सम्पादक
चन्द्रलाल पौडेल

सह-सम्पादक
श्रीराम रेमी

कार्यालय: जीतपुरसमरा उपमहानगरपालिका वडा नं. २, बारा
मोबाइल नं. ९८५५०२२५४७
ईमेल ठेगाना: kamanakhabar@gmail.com
Website : www.kamanakhabar.com
Facebook page : kamana khabar
मुद्रक: के.एस.मल्टिप्रिंट प्रा.लि., बीरगंज-१३, पर्सा

सरकारबाटै कानुनको ठाडो उल्लंघन हुनु दुर्भाग्य हो

कसैलाई पनि निर्दोष वा दोषी करार गर्ने अन्तिम अधिकार न्यायालयमा निहित हुन्छ। लोकतन्त्रमा व्यक्ति होइन, विधि सर्वोच्च हुन्छ। विधिसम्मत तरिकाले न्यायको अन्तिम निरूपण न्यायालयले गर्ने व्यवस्था तै लोकतन्त्रको सबैभन्दा विशिष्ट पक्ष हो।

२०७२ साल भदौ ७ गते कैलालीको टीकापुरमा भद्रिकाएको हिंसा र नसंहारको घटनामा सर्वोच्च न्यायालयले दोषी ठन्याएका पर्वसांसद रेशम चौधरीलाई आममाफी दिएर सरकारले न्यायिक स्वतन्त्रता अपहरण गरेको छ। लोकतन्त्रमा अकाट्य सिद्धान्त शक्ति पृथकीकरणमाथि बञ्चरो प्रहार गरेको छ। सात जना सुरक्षाकर्मी र एक नाबालक मारिएको घटनामा कैलाली जिल्ला र उच्च अदालत दिपायले गरेको ठहरलाई तै सर्वोच्चले सदरमात्रै गरेन जन्मकैद सजाय तोकेको थियो। जब कि जेठ २ गते सर्वोच्चको फैसला आएपछि रेशम स्वयंले न्यायालयप्रति उच्च आदर व्यक्त गरेकै थिए। उनलाई सर्वोच्चको फैसलामाथि पुनरावलोकनमा जाने मौका छैंदै थियो, त्यो समय पनि नपर्खी जुन हतारो गरी गणतन्त्र दिवसको अवसर पारेर रेशमलाई आममाफी दिइयो, त्यसले कानुनी राजको हुर्मत लिँदै गणतान्त्रिक व्यवस्थाप्रति जनतामा चुलिएको वित्तियाको आगोमा घिउ हालेको छ।

कुनै अदालत, न्यायिक निकाय वा अर्धन्यायिक निकाय वा प्रशासकीय पदाधिकारी वा निकायले गरेको सजायलाई 'कानुनबमोजिम माफी, मुल्तबी, परिवर्तन वा कम गर्ने सक्ने' अधिकार सविधानको धारा २७६ ले राष्ट्रपतिलाई दिएको छ। तर, रेशम जुन अपराधका लागि दोषी ठहर भएका हुन्, त्यो सजाय भने माफीका लागि योग्य होइन। मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ ले व्यवस्था गरेका माफी दिन नमिले १० प्रकारका सजायमा 'क्रूर तथा अमानवीय तरिकाले वा नियन्त्रणमा लिई ज्यान मारेको' भन्ने पनि छ। तसर्थ सरकारले गरेको माफी कानुनी दृष्टिमै पूर्णत गलत छ।

राजनीतिक आवरणमा भएका त्यस्तै अपराधमा अरूलाई छुट हुँदा रेशमलाई पनि उन्मुक्ति हुनुपर्ने भनेर सार्वजनिक वृत्तमा भइरहेका कतिपय दलिलसमेत खारेजयोग्य छन्। कोही दोषी नउम्किउन् र निर्दोष नफसून् भन्ने मान्यता अनुरूप सबै घटनामा निष्पक्ष छानबिन र न्यायिक निरूपण हुनुपर्छ। लोकतन्त्रलाई बलियो बनाउन कानुनी राज कायम गर्नुपर्छ, जसमा सरकार रेशम प्रकरणमा उल्टो बाटो हिँडेको छ। रेशमसँगै गणतन्त्र दिवसको अवसर सरकारको सिफारिसमा राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलबाट कैद माफी पाएका ५ सय १ जनामध्ये १० जना व्यक्ति हत्या र जघन्य अपराधका दोषी हुनु भन्न ठूलो विडम्बना हो। सरकारबाटै कानुनको ठाडो उल्लंघन हुनु दुर्भाग्य हो।

डा. डिल्लीराज खनाल ■

बजेट समय अनुकूल हुनुपर्छ अहिले पनि एउटा समस्या छ। काम एकातिर हुन्छ, बजेट अकैतर्फा राष्ट्रिय योजना आयोगले दिएको सीमाभन्दा यसपटक बजेट बढाएर ल्याइएको छ। बजेटले ट्रिक लगाएको देखिन्छ। जुन ढंगले विदेशी अनुदानको लक्ष्य देखिएको छ, त्यो हासिल नहुने देखिन्छ।

चालु आर्थिक वर्षमा पनि विदेशी अनुदान लक्ष्यको निकै कम मात्रै प्राप्ति भएको छ। आर्थिक गतिविधि राम्रोसँग चलायमान नभएकाले राजस्व संकलनको लक्ष्य पनि हासिल नहुने देखिन्छ। अहिले को अवस्थालाई हेर्दा बजेट ठूलो आकारको नै देखिन्छ। राजस्व संकलन कमी भएको अवस्थामा खर्च कटौती गर्नुपर्थ्यो।

यस्तै, उच्चस्तरीय सार्वजनिक खर्च पुनरावलोकन आयोगको रिपोर्ट २०७५ लाई आधार मानेर पुँजीगतभित्र सुधारका

देखिन्छ। बजेटभित्र प्रणालीगत र संरचनागत समस्याहरूलाई एक हृदसम्म सुधार गर्ने प्रयास गरिएको छ। आयोगको रिपोर्ट लागू गर्ने सरकारलाई सबै पक्षको दबाव थियो। यसले केही सकारात्मक सुधार हुने देखिन्छ।

पुँजीगत खर्चलाई समयमा

खर्च गरी प्रभावकारी बनाउनुपर्ने पक्ष

बजेट कार्यान्वयनसँग जोडिएर आएका छन्। यी सकारात्मक पक्ष हो। तर, यो बजेटमा ठोस विषय आउनुपर्ने मा छरिएको नै छ। प्राथमिकीकरण गरिएको छैन। स्थानीय तहका कार्यक्रमहरूलाई समन्वय गरिने छ भनेर समावेश गरिएको छ। त्यसैले यो छरिएको छ, छरपष्ट छ। निजी क्षेत्रलाई, विदेशी लगानीलाई प्रोत्साहन गर्ने हिसाबले उदारीकरणको प्रक्रियामा बजेट अघि बढेको छ। तर, अर्थतन्त्रलाई मूल्यांकन गर्ने र अधि बढाउने गरी खर्च व्यवस्थालाई सुधार गर्ने गरी बजेट आएको छैन।

अर्थराजनीतिक हिसाबले व्यापार घराना, केही ठूला

देखिन्छ। **डा. डिल्लीराज खनाल**

उद्योगसँग जोडिएका र केहीलाई फाइदा हुने गरी बजेट आएको छ। तर, साना उद्योगलाई यो बजेटले महत्त्व राख्दैन। यसैपनि साना उद्योग व्यवसाय एकपछि अकों गरी बन्द भइरहेका छन्। बजेटले यी व्यवसायलाई प्रतिकूल असर पार्ने छ। उनीहरूलाई बचाउने किसिमको बजेट आएको छैन। ठूला र साना उद्योगलाई सन्तुलित गर्ने किसिमको बजेट छैन। यस्तै सीमान्तकृत र साना किसानहरूलाई यो बजेटले थप समस्या पार्ने छ। आमरूपमा सीमितलाई फाइदा पुग्ने र धेरैलाई हतोत्साहित गर्ने बजेट आएको छ। विदेशी लगानीलाई प्रवर्द्धन गर्ने

खोजदा स्वदेशी उद्योगलाई प्रतिकूल असर पर्नेमा सोचिएको छैन।

फेरि, बजेटलाई कुन हिसाबले दोसो पुस्ताको सुधार भन्न खोजिएको हो। विदेशी लगानी भित्तिउन खुकुलो गर्ने, अल्पकालिन पुँजी भित्तिउन विदेशी क्रहणलाई खुकुलो गर्ने, सीमित घरानालाई फाइदा पुग्ने गरी छुट दिने कुरालाई दोसो पुस्ताको सुधार भन्न मिल्द ? सुधार भन्नेवित्तकै व्यापक वा सबै समेटिएको हुनुपन्यो। वित्त, औद्योगिक, श्रम, कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्यलगायतका क्षेत्रलाई समान किसिमले समेट्न सबै पर्थो। (खनाल राष्ट्रिय योजना आयोगका पूर्वउपाध्यक्ष एवं अर्थविद् हुन)

नवराज पोखरेल ■

हाल आएर राष्ट्रिय रूपमा आर्थिक मन्दीको अवस्था बढ्दै गए पनि, राष्ट्रिय रूपमा दिगो विकासको लक्ष्यलाई नेपालको राष्ट्रिय विकास ढाँचामा सकेसम्म एकीकृत गर्ने प्रयास गरिएको छ। नेपालले दिगो विकास लक्ष्य हालको अवस्था तथा कार्यान्वयनको रोडम्यापले तत्त्वत्का आवश्यकता मूल्यांकन तथा स्रोत र वित्तीय रणनीति अनि दिगो विकास लक्ष्य तहालको अवस्था तथा नतिजाहरू देखाएको छ। पछिलो ७ वर्षमा दिगो विकास लक्ष्य कार्यान्वयनको मूल्यांकनले केही उन्साहजनक लक्ष्यलाई देखाएको छ। पछिलो ५ वर्षमा दिगो विकास लक्ष्य तहालको अवश्यकता मूल्यांकन तथा स्रोत र वित्तीय रणनीति अनि दिगो विकास लक्ष्य एक) मा घटेको छ। त्यसै गरी, ५ वर्षमुनिका बालबालिकामा तौल कमी हुनु र फोहोरी हुने प्रचलनमा उल्लेख्य कमी आएको छ, जुन दिगो विकास लक्ष्य २ को मापक हो। स्वास्थ्य क्षेत्रमा बाल मृत्युदर, मातृ मृत्युदर घटेको छ र यो दिगो विकास लक्ष्य ३ को प्रक्रिया हो। आधारभूत र माध्यमिक तहको शिक्षामा शुरुवाती आवको लक्ष्य १८.५ प्रतिशत र ७२ प्रतिशत, दिगो विकास लक्ष्य ४ को तुलनामा ९३ प्रतिशत र ४६ प्रतिशतमा रह्यो।

संविधानले राष्ट्रिय र प्रादेशिक संसद्वा ३३ प्रतिशत महिला प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गरेको छ। हाल स्थानीय तहमा महिलाको प्रतिनिधित्व ४० प्रतिशतभन्दा बढी रहेको छ। पछिलो समयको लागि निर्धारित माध्यमिक स्तरको लागि नामांकनमा लैंगिक समानता सूचकांक दिगो विकास लक्ष्य ५ अन्तर्गत प्राप्त भएको छ। यसबाहेक, दिगो विकास लक्ष्यलाई

बढी जनसंख्याको पिउने पानीको पहुँच छ र करिब १९ प्रतिशतले आधारभूत सरसफाई सुविधामा पहुँच गरेका छन्, यो छैटौं लक्ष्य हो। दद प्रतिशतभन्दा बढी जनसंख्यामा विद्युत्को पहुँच छ र प्रतिव्यक्ति विद्युत्खण्टको लक्ष्य (दिगो विकास लक्ष्य १३) हासिल भएको छ। सामुदायिक व्यवस्थापन अन्तर्गतको वन ४२.७ प्रतिशत पुगेको छ। संरक्षित क्षेत्रको २३.३ प्रतिशतको लक्ष्य पनि हासिल भएको छ, दिगो विकास लक्ष्य १४ र १५ हुन्।

नेपालका लागि कानुनको शासन र आवाज र जवाफदेहिता सूचकहरूले विगतका वर्षहरू याने कि दिगो विकास लक्ष्य १६ को तुलनामा राष्ट्रो देखिएको छ। इन्टररेट घन्त्व (प्रति १०० व्यक्ति) २०१९ मा ६५ प्रतिशत (दिगो विकास लक्ष्य १७) को लक्ष्यभन्दा बढी पुगेको छ। यस परिवृद्धियलाई ध्यानमा राख्दै, दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्ने वित्त, प्रविधि र क्षमता निर्माणमा थप सहयोग अत्यावश्यक छ। हाल, कुल गाहर्स्थ्य उत्पादन (जीडीपी) को अनुपातमा कुल सरकारी राजस्व बढेको र सन् २०१९ का लागि तोकिएको ल

मनोरुज्ज्ञान

श्रीच्छाले खोलिन् राजः सपना देखेको २ महिनामै मिस नेपालको ताज

मानिसहरु एक अर्कोसँगको भेटमा आफ्ना सपना शेर्यर गर्न्छन्। निरन्तर लागिरहे कतिपयको सपना छिउ पुरा हुन्छ भने कतिको वर्षासम्म अधुरै। तर, श्रीच्छा प्रधान ती भाग्यमानीमा पर्छिन्, जसले देखेको सपना केवल दुई महिनामै पुरा भयो।

उनले २ महिना अधि 'मिस नेपाल वर्ल्ड' बन्ने सपना देखेकी थिइन्। जुन २७ औं मिस नेपाल भएर पुरा भयो। केही दिन अगाडि सम्पन्न प्रतियोगितामा २३ प्रतिस्पर्धीलाई पछि पाँई उनले उपाधि चुम्की हुन्।

करिब ७ महिना अगाडि अमेरिकाबाट नेपाल फर्किंदा उनमा मिस नेपालको केही चाहना थिएन। जब २ महिना अगाडि बुबाले पद्दै गरेको पत्रिकामा उनले मिस नेपालको आवेदन खुल्ला भएको देखिन्। समुदायमा केही गर्ने पहिलेदेखि नै सोच भएकी उनले आफ्नो सोचका लागि उपयुक्त प्लेटफर्म मिस नेपाल नै भएको महसुस गरिन्। जलवायु अभियन्ता र विद्यार्थी मिस नेपालको फर्म भरिन्, सहभागी भइन् र ताज पहिरिन् पनि।

'मिस नेपाल वर्ल्ड' चानचुने प्लेटफर्म होइन। कतिपयले वर्षां मिहिनेत गर्दा पनि यो हासिल गर्न सकेको छैन। त्यो उनले पनि बुझेकी छन्। त्यसैले त उनलाई अहिलेको उपलब्धि पत्थाउन गाहो परिहरेको छ। जब उनी पत्रपत्रिका, टेलिभिजन, अनलाइनलगायत मिडियामा आफूलाई देखिन्। तब उनलाई लाग्छ मिडियामा आफूलाई देखिरहेकी छु कि, अरु कोहीलाई। सपना देखेको दुई महिनामै यति ठुलो उपाधि हासिल होला भनेर कहिल्यै नसोचेको उनले रातोपाटीसँगको कुराकानीमा बताइन्।

'सुरुमा त जित पत्थाउन गाहो भयो। टिभीमा आफूलाई देख्दा आफै हो कि अरु हो जस्तो लाग्यो', उनले भनिन्, 'दिन बित्तै जाँदा आफ्नो काँधमा ठुलो जिम्मेवारी परेको फिल भयो।' विभिन्न मिडियामा आफूले फेस गर्नुपर्दा बल्ल आफैले जितेको अनुभव हुन थालेको उनले सुनाइन्।

मिस नेपालको ग्राण्ड फिनाले गत शनिवार आयोजित भएको थियो। फिनालेमा विजेताको रूपमा नाम घोषणा हुँदा होस् वा

पूर्व मिस नेपाल प्रियता रानी जोशीले उनलाई क्राउन लगाउँदै गर्दा, उनी

निकै भावुक देखिएकी थिइन्। विजेताको रूपमा अचानक आफ्नो नाम आउँदा विश्वास नलागेको, आफू एकदमै इमोसनल भएको उनले बताइन्। उनी भनिन्, 'म मिस नेपालमा सहभागी भएको आफ्नो प्यासन जलवायु र जैविक विविधता विश्वमा फैलाउन, चिनाउन हो। त्यो पुरा हुने भयो भन्ने लाग्यो।'

मिहिनेत र आयोजको अहिले मिस नेपाल जस्ता धेरै प्रतियोगिता आयोजना हुन थालेका छन्। ती बाहेक आफूलाई एक्सपोज गर्ने युट्युब, टिकटक लगायतका धेरै सामाजिक प्लेटफर्म पनि उन्ने उचित प्रशिक्षणले उपाधि नै हात पन्नो, उनले जितको खुसी शेर्यर गरिन् 'हिजोसम्म शून्यमा रहेको म एकाएक चर्चामा केन्द्रमा रहे।'

मिस नेपालमा पैसा लगायतको चलखेल हुन्छ भन्ने आरोप समेत लान्दै आएको छ। सधैँ राम्रा गर्ने युट्युब, टिकटक लगायतका धेरै सामाजिक प्लेटफर्म पनि उन्ने उचित प्रशिक्षणले उपाधि नै हात पन्नो, उनले जितको खुसी शेर्यर गरिन् 'हिजोसम्म शून्यमा रहेको म एकाएक चर्चामा केन्द्रमा रहे।'

श्रृंखला खतिवडालाई आफ्नो आदर्श मान्ने उनले मिस नेपाल राम्रो प्लेटफर्म हो भन्ने बुझेको पनि खतिवडाकै समयदेखि हो। त्यो समय उनले खतिवडाले 'मिस वर्ल्ड'का लागि तयार पारेको 'ब्युटी वीथ प्रोजेक्ट'को भिडियो प्रोजेक्ट हेरेकी थिइन्। 'यही समय मलाई लागेको थियो। मिस नेपाल समुदायमा पुने उपयुक्त माध्यम हो। यसबाट देशलाई विश्वको कुना कुनामा समेत चिनाउन सकिन्छ,' उनले भनिन्।

'२९ वर्षको इतिहाससहित मिस नेपाल अगाडि बढिरहेको छ', उनले यो प्रतियोगिता रोजनुको कारण राखिन्, 'द हिडन ट्रैजरका प्रतियोगी सफल र सक्षम छन्।' श्रीच्छा भर्खर २३ वर्षमा टेकेकी छन्। मिस नेपालमा आवेदन दिन दिन उनी आफूलाई शून्य महसुस गर्न्छन्। विश्वमा वातावरणको प्रभावबाटे सबैलाई जानकारी होस्, यसको इस्यु सबैको मुख मुखमा होस् भन्ने उनको एउटै सोच थियो। भनिन्, 'यसकै लागि

'मिस नेपाल वर्ल्ड'को उपाधिसँग श्रीच्छाको काँधमा एउटा ठुलो जिम्मेवारी पनि थपिएको छ 'मिस वर्ल्ड'। यो एकदमै महत्वपूर्ण प्लेटफर्म पनि हो। त्यहाँ उनले आफ्नो भन्दा पनि देशको प्रतिनिधित्वको रूपमा सहभागी हुनुपर्छ। त्यसमा देश कसरी चिनाउने ? अहिलेको उनको चिन्ताको विषय यही हो। 'देशको जैविक विविधता राख्नु। हाम्रो कल्चरबाट पनि विश्वले धेरै सिक्त सक्छ,' उनले भनिन्।

हँसिलो स्वभावकी श्रीच्छाको 'मिस वर्ल्ड'बाहेक व्यक्तिगत इच्छा जैविक विविधता र वातावरणीय परिवर्तनको विषयमा एउटा संस्था खोल्ने छ। 'जसले बालबालिका र महिलालाई उद्यमशील बन्ने प्रेरणा देओस', उनी भनिन्, 'फेसन र मेकअपप्रति पनि केही गर्न मन छ।'

हाइकिड, बाइकिड र आउटडोर लोकेसनमा स्वीमिडमा रमाउने उनको गीत गाउने र लेख सौख पनि छ। मिस नेपालको ट्यालेन्ट राउण्डमा पनि उनले गीत गाएर जज रिभाएकी थिइन्। त्यसैले, अर्को वर्ष गीत रेकर्ड गरेर सार्वजनिक गर्ने उनको अर्को प्लान पनि छ।

राजनीति भन्दा फरेष्टी मन पराउँछन् उनी। अवसर मिले फरेष्टीमा लाग्ने सोच पनि छ। अहिले मिस वर्ल्ड बाहेक केही नसोचेकी उनले कुराकानीको बिट माईँ अभिनयका विषयमा भनिन्, 'कलेज समयमा अभिनयको क्लास लिएकी थिएँ। राम्रो पनि गर्थे। तर, अहिले अभिनयमा चाहना छैन।'

महाभारत टेलिश्रृंखलाका

चर्चात कलाकार 'शकुनी' गुफी पेन्टलको निधन

'महाभारत' टेलिश्रृंखलामा चर्चां शकुनीको भूमिका तिर्वाह गरेका भारतीय कलाकार गुफी पेन्टलको आज मुम्बईस्थित अँधेरी अस्पतालमा उपचारको क्रममा निधन भएको छ। ७८ वर्षीय चर्चात अभिनेता पेन्टलको सोमाबार बिहान ९ बजे निधन भएको हो।

गुफीका छोरा ह्याराई

पेन्टलले उनको मृत्यु भएको खबर दिएका हुन्। उनले आफ्नो समुदायसँग जोडिएर राम्रो काम सामाजिक सञ्जालमा बुवाको गर्नलाई हो। उनको जिकिर छ।

(बाँकी चार पेजमा)

एमालेले दियो ६ सचिवलाई प्रदेश इन्चार्जको जिम्मेवारी

भट्राई, गण्डकीमा गोकर्ण विष्ट, लुम्बिनीमा पद्मा अर्याल, कर्णालीमा लेखराज भट्र र सुदूरपश्चिममा छिलाल विश्वकर्मालाई इन्चार्ज तोकेको हो। बागमतीमा भने केन्द्रीय कार्यालयले हैनें उपमहासचिव प्रदीप ज्वालाली जानकारी दिए। प्रदेश इन्चार्ज तोक्दा सोही भूगोलभन्दा बाहिरका नेताहरूलाई पठाइएको छ।

सप्तरीको अग्निसाइर कृष्णासवरण गाउँपालिकाका

वडाध्यक्ष ५० हजार घुससहित पकाउ

काठमाडौं। सप्तरीको अग्निसाइर कृष्णासवरण गाउँपालिका-५ का वडाध्यक्ष सबैलु मिया ५० हजार रुपैयाँ घुससहित पकाउ परेका छन्।

अहितयार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको टोलीली

मधेशको नीति .....

विकास गरिने जनाइएको छ।

त्यसैगरी नीति तथा कार्यक्रममा पर्यटकीय विशेष गत्यव्यको रूपमा नेपालमा सबैभन्दा बढी बलि प्रदान हुने एकमात्र गढीमाई मन्दिरको गुरुयोजना बनाई विशेष महत्वकासाथ आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरिने भनिएको छ।

यसैगरी ६वटा जिल्लामा रहेको प्रादेशिक अस्पतालमा विशेषज्ञ सेवा सञ्चालनमा ल्याउन फिजियोथेरेपी र डाइलाइसिस लगायतका सेवाहरू सञ्चालन गरी १०० बेडको अस्पतालमा परिणत गरिनेछ सिराहा जिल्लास्थित प्रदेशिक अस्पताल सिराहालाई ५० बेडमा र धनुषाको डुमरिया, पर्साको पोखरीया सप्तरीको भारदह अस्पताललाई ५० बेडमा स्तरउन्नती गरिनेछ।

आज पेश गरिएको नीति तथा कार्यक्रममा जहाँ सडक त्यहाँ विकासको नारालाई सार्थकता प्रदान गर्न विभिन्न जिल्लाहरू मध्ये विस्तृत सम्बन्धयोगी तथा अध्ययन गरी प्रदेश प्रहित गरिनेछ सिराहा जिल्लास्थित प्रदेशिक अस्पताल सिराहालाई ५० बेडमा र धनुषाको डुमरिया, पर्साको पोखरीया सप्तरीको भारदह अस्पताललाई ५० बेडमा स्तरउन्नती गरिनेछ। पोलिट्युरो सदस्य पुरुषोत्तम पौडेललाई रैतहटको इन्चार्ज र मधेश प्रदेशको पाटी स्कुल संयोजनको जिम्मेवारी दिएको छ। त्यसैगरी अर्का पोलिट्युरो सदस्य अच्युत मैनालीलाई पर्सा जिल्लाको इन्चार्ज बनाइएको छ भने सरलहीको इन्चार्जको जिम्मेवारी ज्वाला कुमारी साहलाई दिएको छ। त्यसैगरी सुमनराज याकुरेलाई सिराहाको इन्चार्ज बनाइएको छ भने बारको इन्चार्जमा रामदयाल मण्डललाई जिम्मा दिएको छ। पोलिट्युरो सदस्य लिलानाथ श्रेष्ठलाई धनुषाको इन्चार्ज बनाइएको छ। त्यसैगरी महोत्तरीको इन्चार्ज जुली कुमारी महत्तोलाई बनाइएको छ। त्यसैगरी सप्तरी

अखिल नेपाल किसान महासंघको प्रथम मधेस प्रदेश अधिबेशन विरगंजमा सम्पन्न, अध्यक्षमा निर्णजन चौधरी सर्वसहमत

बीरगंज । नेकपा एमाले निकट अखिल नेपाल किसान महासंघको प्रथम मधेस प्रदेश अधिबेशन आज विरगंजमा सम्पन्न भएको छ । अधिबेशनको उद्घाटन नेकपा एमालेका सचिव रधुबिर महासेठले गरेर का थिए । अधिबेशनको उद्घाटन गर्दै महासेठले बर्तमान सरकारले किसानको पक्षमा काम गर्न तसक्ने बताए, उनले सरकार आफ्नो स्वार्थ पुरा गर्न लागेको उल्लेख गर्दै सरकारले किसानको पक्षमा होइन बिचौलीयाको पक्षमा काम गरीरहेको दाबी गरे ।

त्यसैगरी कार्यकममा बोल्दै किसान महासंघका केन्द्रीय अध्यक्ष प्रेम दंगालले सरकारले किसानका समस्या समाधान गर्न लागेको उद्घाटन कार्यकममा एमाले पोलिटिकल्युरो सदस्य ज्वाला साह, केन्द्रिय सदस्य अरबिन्द

मल र बीउ समयमा दिन न सकेको प्रसंग कोट्याउदै सरकारले किसानका समस्या समाधान गर्ने यच्छा सक्ति नदेखाएको आरोप लगाए । दंगालले भने किसानलाई अनुदान पनि सरकारले दिवैन, उत्पादन गरेको फसलको उचित मूल्य पनि निर्धारण गर्दैन किसानले उत्पादन गरेको फसलको पानाइदा बिचौलियाले लिइरहेका छन किसान सधै मारमा पर्ने अवस्था छ । यस्ता समस्या समाधान नारेर सरकारको बिकल्प किसानले खोज्ने दंगालले चेतावनी दिए ।

किसान महासंघका केन्द्रिय सचिव तथा मधेसका यन्वार्ज उमेस गुप्ताको सभापतित्वमा सम्पन्न उद्घाटन कार्यकममा एमाले पोलिटिकल्युरो सदस्य ज्वाला साह, केन्द्रिय सदस्य अरबिन्द

सिंह, महासंघका महा सचिव प्रेम अधिकारी, उपमहासचिव सारदा भुसाल, एमाले प्रदेश उपाध्यक्ष रे वती पन्त, राजकुमार उप्रती, बिश्वम्भर सर्मा, राजकुमार गुप्ता, मनोज पौडेल, शिवजी गुप्ता, चयन गुरुग, भावना आचार्य लगायतको उपस्थिती रहेको थिए ।

अधिबेशनले निर्णजन चौधरी (सप्तरी) को अध्यक्षतामा ५१ सदसिय मधेस प्रदेश कमिटी सर्वसहमतीले निर्वाचित गरेको छ । जसको उपाध्यक्षमा आधिकी कुमारी गिरी (धनुषा), उपाध्यक्ष पुरनदेव चौधरी (बारा), सचिव राम प्रसाद घिमिरे (सल्लाही), उपसचिव रामेश्वर साह र अर्जना पन्त कडेरीया, कोषाध्यक्ष सुलेखा अग्रवाललमगायत रहेका छन ।

विवाहको पहिलो रातमै हृदयघातवाट दुलहीको निधन

नयाँ दिल्ली । भारतको उत्तर प्रदेशको बहराइच जिल्लामा एउटा अचम्मको घटना सार्वजनिक भएको छ । यहाँ गत बिहीबार नवविवाहित जोडीको सुहागरातको दिनमा नै मृत्यु भएको छ । प्रहरी रिपोर्टका अनुसार विवाहको पहिलो रात नै दुलहा र दुलहीलाई हृदयघात भएको थिए । दुवैको शब्द हनिमुको ओछ्यानमा लडिरहेको अवस्थामा फेला परेको थिए । दुवैको एउटै चितामा दाहसंस्कार गरिएको छ ।

हिन्दुस्तान टाइम्सको

रिपोर्ट अनुसार मे ३० मा २४ वर्षीय ग्रन्ताप यादवको २२ वर्षीया पुष्पा यादवसँग विवाह भएको थिए । मे ३१ गते बेलुका बेलुला लिएर घर फर्किए । विवाहपछिका सबै संस्कार पूरा गरी सोही रात दुवै कोठामा सुन गए । भोलिपल्ट बिहान दुवै हनिमुको ओछ्यानमा मृत फेला परेका थिए । रिपोर्टमा भनिएको छ कि उनको मृत्युको कारण पत्ता लगाउन फरेन्सिक विज्ञप्ति विशेषज्ञहरूको टोलीलाई कोठाको जाँच गर्न विषयमा अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

जन्म, मृत्यू, बसाई सराई, विवाह र सम्बन्ध विच्छेद जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरू घटेको ३५ दिन भित्र आ आफ्नो वडा कार्यालयहरूमा गई निशुल्क दर्ता गराई कानुनी मान्यता प्राप्त गराँ ।

कलैया उपमहानगरपालिकाको कार्यालय
कलैया, बारा

प्रदेश सभा सदस्य चौधरीको बजेटबाट सडक ढलानको सिलन्यास सम्पन्न

मधेस प्रदेश सभा सदस्य देव चौधरीको निर्वाचन क्षेत्र विकास कार्यक्रम अन्तर्गत जितपुर सिमरा उपमहानगरपालिका वडा नम्बर १ को भक्तिनगरमासडक ढलान को शिलन्यास भएको छ ।

संसदमा मात्र होइन व्यवहारमा पनि बजेट पास हुनुपर्छ : एमाले अध्यक्ष केपी ओली

काठमाडौं । नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले यस्तो बताएका हुन् । बहुमतको बलमा संसदबाट बजेट पास भए पनि व्यवहारमा पास हुनुपर्ने बताएका छन् । प्रतिनिधिसभामा आर्थिक वर्षको २०८०/०८१ को राजशब्द र व्ययको वार्षिक अनुमानमाथिको छलफलमा सहभागी हुँदै एमाले अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले यस्तो बताएका हुन् । बहुमतको बलमा संसदबाट बजेट पास भए पनि व्यवहारमा पास हुने नहुने आफूहरूले हेर्ने भन्दै बजेटले लिएको लक्ष्य पूरा नहुने जिकीर गरे । नीति तथा कार्यक्रममाथिको छलफलमा आफूहरूले दिएको सुझावलाई बेवास्ता गरिएको भन्दै उनले अधिलो वर्ष ल्याइएको बजेटले लिएको लक्ष्य पूरा गर्न नसकेको बताए ।

नक्कली भुटानी शरणार्थी प्रकरण: जाहेरवालाका वकिलले गरे उच्च तहका अरु नेतामाथि अनुसन्धान गर्न माग

काठमाडौं । नक्कली भुटानी शरणार्थी प्रकरणमा मंगलबार बहस गरे । आजै जाहेरवालाका तरफबाट छुटै वकिलहरूले पनि बहस गरेका छन् । जाहेरवाला पक्षबाट ६ जना वकिलले बहस गरेका हुन् । अधिवक्ताहरू सुशिल शर्मा सापकोटा, दीपकराज रेमी, स्वागत नेपाल, हरिप्रसाद खेरेल, राधिका चौलागाई र वरिष्ठ अधिवक्ता धुबलाल श्रेष्ठले बहस गरे । बहसका क्रममा अधिवक्ता हरिप्रसाद खेरेलले यस प्रकरणमा बयानमा पोलिएका व्यक्तिहरूमाथि अनुसन्धान गर्न अदालतले आदेश दिनुपर्ने माग गरेका छन् ।

उनले माग गर्नु अधिभूमिका बाँध्दै जिल्ला अदालतमै उनले बहस गर्ने क्रममा भने ।

(बाँकी पाँच पेजमा)

जन्म, मृत्यू, बसाई सराई, विवाह र सम्बन्ध विच्छेद जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरू घटेको ३५ दिन भित्र आ आफ्नो वडा कार्यालयहरूमा गई निशुल्क दर्ता गराई कानुनी मान्यता प्राप्त गराँ ।

निजगढ नगरपालिका कार्यालय
निजगढ

जन्म, मृत्यू, बसाई सराई, विवाह र सम्बन्ध विच्छेद जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरू घटेको ३५ दिन भित्र आ आफ्नो वडा कार्यालयहरूमा गई निशुल्क दर्ता गराई कानुनी मान्यता प्राप्त गराँ ।

करैयामाई गाउँपालिका कार्यालय, करैया

जन्म, मृत्यू, बसाई सराई, विवाह र सम्बन्ध विच्छेद जस्ता व्यक्तिगत घटनाहरू घटेको ३५ दिन भित्र आ आफ्नो वडा कार्यालयहरूमा गई निशुल्क दर्ता गराई कानुनी मान्यता प्राप्त गराँ ।

कोल्हबी नगरपालिका कार्यालय, कोल्हबी

जिवन शैली र स्वास्थ्य

गर्मीमा धेरै चिसो खाँदा के हुन्छ ?

तापक्रम दिनानुदिन उकालो लागिरहेको छ। अत्यधिक गर्मीमा शरीरलाई कसरी शीतल बनाउने भन्ने ध्याउन्नमा सबै लागेका छन्। कोही फ्रिजको चिसो पानी खान चाहन्छन् भन्ने कोही चिसो पेय पदार्थ, जुसमा भुल्छन्। अनि कसैलाई काँक्रा, खर्बुजाजस्ता फलफल त कसैलाई आइसक्रिम र सोडा पानीले आकर्षित गर्छ।

यी सबै कुराले शरीरलाई शीतलता प्रदान गर्न्छ, तर क्षणिक मात्रै। लगायता चिसो खानेकुरा र पेय पदार्थ खाँदा स्वास्थ्यमा असर गर्ने भन्ने हेका भन्ने धेरैलाई नहुन सक्छ।

घाँटीमा समस्या

गर्मी होस् या जाडो मौसम, चिसो खाने बित्तिकै घाँटीमा प्रत्यक्ष असर गर्दैन। तर यसले अप्रत्यक्ष रूपमा भन्ने घाँटीलाई हानि गरिरहेको हुन सक्छ। शरीरको एक किसिमको फिजियोलोजी हुन्छ। हाम्रा वरपर लाखौं सक्रिय हानिकारक भाइरस हुन्छन्। जुन शरीरमा सजिलै छिर्न सकेका हुँदैन्त। तर एकासि चिसो खाँदा बाह्य कीटाणुहरु शरीरमा प्रवेश गर्ने पाउँछन्।

चिसोले संक्रमणिकरुद्ध लड्न सक्ने क्षमता केही मात्रामा खलबलिन्छ। किनकि चिसो खानेकुराले श्वासनलीमा खकार (म्युक्स) जम्मा हुन्छन्। म्युक्सको काम श्वासप्रश्वासको तन्तुलाई ढाकेर जीवाणुको संक्रमणिकरुद्ध संयन्त्र बन्नु हो, तर एकासि

अत्यधिक चिसोले म्युक्सलाई खुलाउँछ र घाँटीमा संक्रमण गराउन सक्छ। परिणामस्वरूप घाँटी दुख्ने, खसखस गर्ने समस्या ल्याउन सक्छ।

घाँटीको एलर्जी भएकालाई चिसो पेय पदार्थले श्वासनलीमा खकार जम्मा भई केही मात्रामा असर गर्न सक्छ। यद्यपि, सधैं चिसो पेय वा पानी खाने बानी भएको स्वस्थ व्यक्तिलाई जुनसुकै मौसममा खाँदा पनि खासै फरक पैदैन। तर कहिलेकाही मात्र चिसो खाँदा घाँटीमा समस्या ल्याउन सक्छ।

घामबाट आउने बित्तिकै चिसो नखानु जाति

घामबाट आउने बित्तिकै फ्रिजमा भएको चिसो पानी, जुस, सर्वत सबैको रोजाइमा पर्छ। अझ घाममै हिंडुल गर्दा लस्सी र आइसक्रिम पनि खाइने गरिन्छ। पानी तातो भएमा बरफ मिसाएर खाइन्छ। यसरी धापिएको समयमा अत्यधिक चिसो खानु भनेको शरीरको तापक्रमलाई दखल दिनु हो।

एकासि चिसो पदार्थ पिउँदा शरीरमा तापक्रम असन्तुलन हुन्छ, जसले थप ऊर्जा शरीरलाई आवश्यक पर्छ। शरीरले आफू अनुकूल शरीरभित्र प्रवेश गरेको खानेकुरालाई ढाल खोज्दा पाचनप्रक्रिया सुस्त हुन्छ। जसले पेटमा गडबड गराउँछ। त्यसैले घामबाट धापिएर आएपछि शरीरलाई एकछिन शीतल बनाएर मात्र खानेकुरा खान सकिन्छ। तसर्थ, आइसक्रिम, कुल्फी, बरफ अत्यधिक खानु घाँटीलाई मात्र होइन दाँतलाई पनि दुःख दिन सक्छ। यसले दाँतको

इनामेललाई असर पारी सिरिड-सिरिड पार्न सक्छ। चिसो पेय पदार्थमा हुने ऐसिड एवं गुलियो पदार्थले दाँत दुखाइ पनि गराउँछ।

अत्यधिक चिसो मात्र होइन, अत्यधिक तातोले पनि खानु हुँदैन। अभ चिसोतातोको मिश्रण त स्वास्थ्यको लागि बेफाइदाजनक नै हुने गर्छ। धेरैको बानी खाजामा तातो मःमः खाएपछि चिसो पेय खाने हुन्छ। यसरी खाँदा एकछिन त मज्जा आउँछ। तर कोही छिनपछि पेट भन्ने सञ्चो नगराउन सक्छ। किनकि चिसो र तातोलाई एकैछिनमा पाचनप्रणालीले आऽनो तापक्रममा ढालन सक्दैन। जसकारण पेट दुस्स हुने, अमिलो डाकार आउनेजस्ता समस्या देखिन्छन्।

कसरी बच्ने ?

घाँटीमा हुने संक्रमणबाट बच्ने एउटै उपाय भनेको आऽनो रोगप्रतिरोधात्मक क्षमता सुधार गर्नु र अत्यधिक चिसो खानेकुरा तथा पेय पदार्थबाट टाढा रहनु हो।

त्यति मात्र होइन, घामबाट फकिने बित्तिकै चिसो वा तातो खानेकुराबाट बच्नुपर्छ। यसको लागि कोही समय शरीरलाई चिसो हुन दिनुपर्छ। अनि कुनै चिसो खानेकुरालाई नहतारी बिस्तारै खान सकिन्छ। मुखमा चिसो राख्ने बित्तिकै एकछिन मुखमै राख्ने कोसिस गर्नुपर्छ। ताकि अत्यधिक चिसो खानेकुरा शरीरको तापक्रम अनुकूल हुन मद्दत पुगोस्।

स्थानीय सरकारमा .....

रेमिट्यान्समा अभूतपूर्व अवरोध सिर्जना गरेको छ। नतिजा आय, गरिबी, रोजगारी र आर्थिक वृद्धिका क्षेत्रमा पर्नेछ, जबकि विद्यमान वित्तीय अन्तर फराकिलो हुँदै छ। यसले एलडीसी श्रेणीबाट सुगम र दिगो स्तर हासिल गर्ने नेपालको महत्वाकांक्षामा प्रभाव पार्ने निश्चित छ।

अन्य प्रमुख चुनौतीहरूमा दिगो विकास लक्ष्यको स्थानीय रूपमा मूल प्रवाहीकरण करण, पर्याप्त डाटाको अभाव, समन्वय र अनुगमन समावेश छ। त्यसैले सरकार, विकास साभेदार, नागरिक समाज, व्यवसायी समुदाय, स्वयंसेवक र जनतावीचको घनिष्ठ सहयोग र समन्वय महत्वपूर्ण हुनेछ।

। विश्वव्यापी साभेदारीको परिष्कृत स्तर पनि उत्तिकै महत्वपूर्ण छ। रास्ट्रिय रूपमा देखिएको यो प्रगतिलाई स्थानीय सरकारमा मूल प्रवाहीकरण आफैमा चुनौती छ।

दिगो विकासको स्थानीय रूपमा हुने कार्यान्वयन :

दिगो विकास आफैमा समृद्धिको सिर्जना, वितरण र विकासमा दिगोपना हासिल गर्नेसँग जोडिएको विकासको विश्वव्यापी र स्वीकृत गरिएको कार्यसूची हो। दिगो विकासका सिद्धान्तहरू फरक-फरक छन्। जस्तै- विश्व व्यापकता, सबैलाई समेटेर अगाडि बढ्ने प्रयास तथा अन्तरसम्बन्धता अनि अविभाज्यता, समावेशिता, बहुसंसाधारणीसहित लक्ष्य प्राप्तिको लडाइँ तै यसका सिद्धान्तहरू हुन्।

जसरी र जे भनेर व्याख्या गरिए पनि दिगो विकासका लक्ष्यहरूको मर्मलाई हरेक नागरिकको दैनिक जीवन पुऱ्ठि, निर्णयहरू, सोच र सोतको विवेकपूर्ण उपयोगसम्मको अवस्थाको आत्मीकरण गराई स्वतन्त्रता र आत्मसम्मानसहितको गुणस्तरीय जीवनको प्रत्याभूति गर्न सकियो भने त्यो तै हरेक व्यक्ति र स्थानीय सरकारले दिगो विकासको अवलम्बन गरेको हो भन्ने बुझिन्छ।

जिल्ला सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाडौले पकाउ परेका १८ जनासहित फरार रहेका ३० जनालाई संगठित अपराध, कीर्ति, ठगी तथा राज्य विरुद्धको आरोप गरी चार वटा मुद्दा लगाउँदै २७ करोड ५० लाख दिगो माग दाबीसहित जिल्ला अदालत काठमाडौमा यही जेठ १० गते मुद्दा दायर गरिएको थियो।

जिल्ला सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाडौले पकाउ परेका १८ जनासहित फरार रहेका ३० जनालाई संगठित अपराध, कीर्ति, ठगी तथा राज्य विरुद्धको आरोप गरी चार वटा मुद्दा लगाउँदै २७ करोड ५० लाख दिगो माग दाबीसहित जिल्ला अदालत काठमाडौमा यही जेठ १० गते मुद्दा दायर गरिएको थियो।

दोस्रो महत्वपूर्ण कुरा शासन सञ्चालनका स्थानीय संस्थाहरू जस्तै- स्थानीय सरकारहरू, प्रदेश सरकारहरू, नागरिक समाज, गैरसरकारी संस्था, निजी क्षेत्र, विद्यालयहरू, सामाजिक संघसंघहरूले दिगो विकासका लक्ष्यहरूपति जानकारी रहेर तिनीहरूको मर्म अनुरूप संबोधनशीलता, अपनन्त्र ग्रहण र आत्मीकरण गरेको अवस्था पनि दिगो विकासको लक्ष्यलाई प्रश्न्य दिन्छ। हरेक देशले छुट्टाउँदै आफैने

स्थानीय सरकारमा .....

क्रियाकलापहरूलाई योजनाबद्धरूपमा कार्यक्रमहरू अगाडि बढाउनुपर्ने देखिन्छ। हरेक स्थानीय सरकारहरू उत्तिकै जिम्मेदार पनि छन्। त्यसकारण पनि आफैना आवधिक तथा विकासको लक्ष्यका उपलब्धिरूपमा लागि दिगो विकासको लक्ष्य निर्धारण गरेर तत-तत अनुसारका दिगो विकासका लक्ष्य निर्माण गरी तिनीहरूको मापक तथा गर्नुपर्दछ। हरेक स्वदेश र पालिकाअन्तर्गत योजना आयोग तथा नीति आयोग निर्माण गरी लक्ष्यका उपलब्धिरूपमा अन्य मापदण्ड निर्माण गरी त्यससम्बन्धी कार्यहरू गर्नुपर्दछ।

स्थानीय र प्रदेश सरकारले आफैनो अनुरूपको दिगो विकास बजेट कोड निर्माण गरी,

दिगो विकासका लक्ष्यहरूलाई स्थानीय तहले समेत मापन गर्न सक्ने गरी तथ्यांकीय साधन र पद्धतिलाई व्यवस्थित गरेर तीनै तहबीच दिगो विकासको दोहोरो सूचना प्रणालीको विकास गर्नुपर्दछ। हरेक कुराको उद्देश्य प्राप्ति गर्ने को लागि नतिजामूलक आवधिक योजना तर्जुमा आवश्यक हुन्छ। यसले दिगो विकासका लक्ष्यहरूलाई स्थानीय रूपमा अनुकूलत गरी मूल्यहरूको आत्मीकरण गर्दछ। कतिपय अवस्थामा नीति नियम र कार्यक्रमहरूको तादात्म्यता हुँदैन।

दिगो विकासका लक्ष्यको कार्यान्वयन चुस्त बनाउनका लागि आवधिक योजनाहरूसँग तालमेल कायम गरेर दिगो विकासमैत्री वार्षिक बजेट, योजना र कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गर्ने र गराउने गरी कार्यक्रमहरू तथा गर्नुपर्दछ। स्थानीय तहहरूले सबैभन्दा पहिले नीतिगत संरचनामा परिवर्तन गरेर दिगो विकासका लक्ष्यहरूलाई नीतिगतरूपमा मूल प्रवाहीकरण गर्नुपर्ने हुन्छ। नीतिगतरूपमा मूल प्रवाहीकरण गर्नु सहज र सरल प्रक्रिया होइन। हरेक आवधिक योजना तथा योजनागत कर्तव्यहरूमा सिलसिलेबररूपमा तयार गरिएका दस्तावेज

डुमरवानामा २५ दिने व्युटिसियन तालिम सुरु

डुमरवाना। जीतपुरसिमरा उपमहानगरपालिका १५ डुमरवानामा विहिवारदेखि व्युटिसियन तालिम सुरु भएको छ। मधेस प्रदेशसभा सदस्य रवीन्द्रदास श्रेष्ठको निर्वाचन क्षेत्र विकास कार्यक्रम अन्तर्गत हाम्रो समाज जागरण अभियानले तालिमको आयोजना गरेको हो। २५ दिन सञ्चालन हुने तालिमको एक मैनाली, राजकुमार अर्याल,

भोलाप्रसाद अधिकारीले उद्घाटन गरेका हुन्। तालिमको उद्घाटन गर्दै उपप्रमुख अधिकारीले महिलालाई आत्मनिर्भर र स्वरोजगार बनाउन सिमरुलक प्रशिक्षणले मद्यत पुने बताए।

कार्यक्रममा एमाले नेता मनोज पौडेल, किशोर शर्मा, डुमरवाना कलेजका अध्यक्ष अनिल कार्यक्रमकाबीच नगर उपप्रमुख

प्रदेशसभा सदस्य श्रेष्ठको सचिव मोहन लामिछाने, रेडियो सिमराका कार्यकारी निर्देशक अच्युत पौडेल, स्थानीय महिला नेतृ सिमाठकुरीलगायतको उपस्थिती रहेको थियो। हाम्रो समाज जागरण अभियानद्वारा संचालित रेडियो सिमराका निर्देशक सत्य श्रेष्ठको अध्यक्षतामा उद्घाटन कार्यक्रम सम्पन्न भएको हो।

जीतपुरसिमराद्वारा सञ्चालित आधारभूत तह कक्षाद को परीक्षा सञ्चालनको खर्च १५ लाख

जीतपुर। बाराको जीतपुर सिमरा उपमहानगरपालिकाले आधारभूत तह कक्षाद को परीक्षाको सम्पूर्ण खर्च विवरण सार्वजनिक गरेको हो।

अधिकृत हरिलाल पुरीद्वारा हस्ताक्षरित विवरणमा परीक्षा सञ्चालन, उत्तरपुस्तिका परीक्षण, परीक्षा अनुगमन खर्चलगायत १२ वटा शीर्षकमा रकम निकासा गरिएको जनाइएको छ। आधारभूत तहको यसरी परीक्षा लिएको पहिलो पटक हो भने परीक्षा सम्पन्न भएपछि खर्च

नगरका प्रमुख प्रशासकीय

विवरण सार्वजनिक गरिएको हो।

पालिकाभित्र रहेका २८ संस्थागत विद्यालयबाट परीक्षा फाराम दस्तुरबापत उठाइएको करिब ४ लाख रुपियाँ उठेको थियो भने बाँकी खर्च उपमहानगरकै आन्तरिक श्रोतबाट जुटाइएको नगरपालिकाले बताएको छ।

नेपाल पहिलो खेलमा म्यानमारसँग ५-० ले पराजित

काठमाडौं। समूह बी मा आफ्नो पहिलो खेलमा नेपालले कडा चुनौती प्रस्तुत गर्ने लक्ष्य राखे पनि गोल गर्न सकेन। याङ्गनस्थित युवन्ना स्टेडियममा भएको खेलमा घरेलु टोली म्यानमारका लागि यिन लुन इयानले ह्याटिक गरिन्। उनले ४४औं, ४७औं र ९०औं मिनेटमा गोल गरिन्। यस्तै जिन मोए प्याएले २२औं र युन दादी हलाइज्जले ६९औं मिनेटमा गोल गरिन्। मंगलबारै

पराजित गरेको छ। नेपालले दोसो चीनले चाइनिज ताइपेईलाई १-० ले खेल बिहीबार चीनसँग खेलेछ।

पहिलो सिजनमै च्याम्पियन बन्यो चर्च ब्वाइज

काठमाडौं। चर्च ब्वाइज युनाइटेड

पहिलो सिजनमै शहीद स्मारक ए डिभिजन लिग च्याम्पियन बनेको छ। मंगलबार दशरथ रंगशालामा थीस्टारसँग गोलरहित बराबरी खेलेपछि चर्च ब्वाइजले लिगको एक

खेल अगावै उपाधि जितेको हो।

२०७७ मा सी डिभिजन,

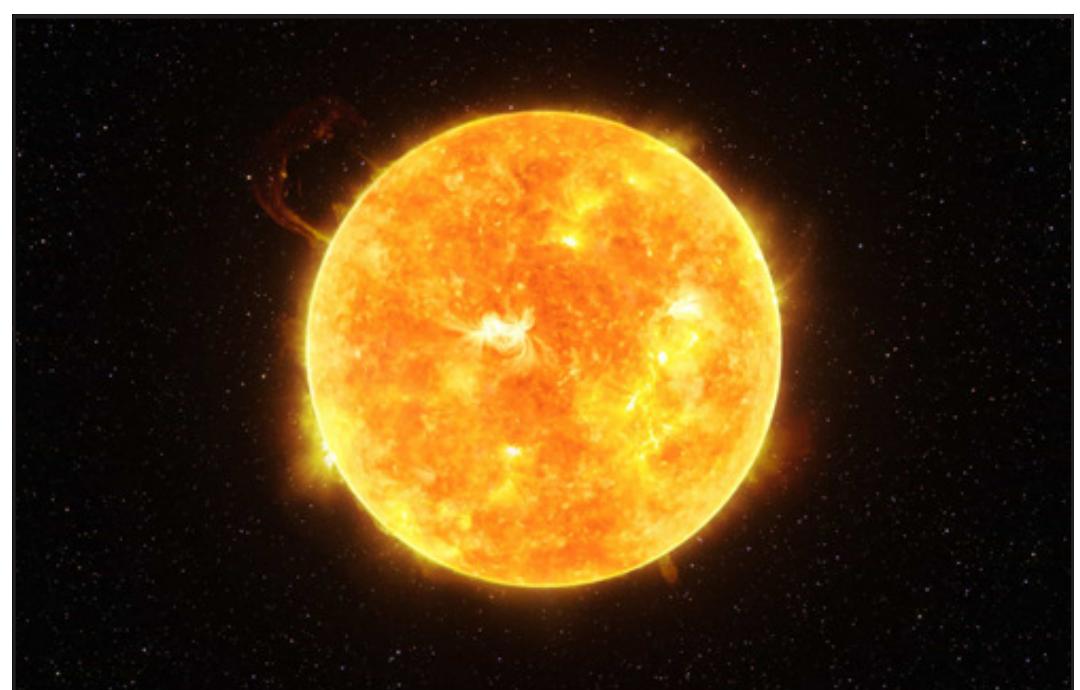
२०७८ मा बी डिभिजनको उपाधि जितेको यो टिमले यस सिजन ए डिभिजनसम्म लगातार च्याम्पियन बन्ने दुर्लभ इतिहास बनाउने चर्च ब्वाइज दोसो टिम बनेको छ।

यसअघि मनाड मस्ताङ्गी क्लबले डी देखि ए डिभिजनसम्म लगातार च्याम्पियन बनेर इतिहास बनाएको थियो। २०२९ देखि २०४३ सालसम्म मानड डी, सी, बी र ए डिभिजन सञ्चालित लिगमा चर्च ब्वाइजले २५ खेलबाट ४५ अंक बनाएको छ। २ खेल खेल बाँकी मछिन्द्रको ३९ अंक छ।

मछिन्द्रले बाँकी दुई खेल जितेमा र चर्च ब्वाइजले लिगको अन्तिम खेलमा जावलाखेल युथसँग पराजित भए पनि उपाधिमा असर गर्ने छैन। किनभने चर्च ब्वाइज हेड टू हेडमा मछिन्द्रभन्दा अगाडि छ।

चर्च ब्वाइजले लिगको २५ खेलमा १२ जित, ८ बराबरी र ४ हारको नतिजा निकालेको छ। १९ फागुनदेखि सुरु भएको लिगमा छैटौं चरणको खेलपछि प्रशिक्षक प्रदीप हुमागाईले वर्क परमिटको समस्याका कारण राजीनामा दिएका थिए। आठौं चरणको खेलदेखि बालगोपाल महर्जनले टिमको प्रशिक्षण सम्पादका थिए। चर्च ब्वाइजसँगको बराबरीले श्री स्टारको २९ अंक भएको छ र उ पुछारबाट तेसो स्थानमा छ।

अत्यधिक गर्मी बढेपछि मधेस प्रदेश सहित तराईको जनजीवन प्रभावित

सिमरा। अत्यधिक गर्मी बढेपछि

मधेस प्रदेश सहित तराईको जनजीवन प्रभावित भएको छ। यस क्षेत्रका सामुदायिक विद्यालय तथा संस्थागत विद्यालयहरू यही जेठ १८ गतेदेखि बन्द भएका छन्। चर्को धाम सँग तातो हावा चलेपछि दिउँसो धाममा निस्किने बटुवाहरूको स्वास्थ्यमा समेत समस्या परेको चिकित्सकहरूले

बताएका छन्। तातो हावामा निस्किन्दा

टाउको दुले वाकावाक आउनेजस्ता समस्या देखापरेको स्थानियको भनाइछ। गत जेठ १८ गतेदेखि बारापर्सारैतहट, सर्लही महेतरी, धनुष, सिरह र सप्तरी जिल्लाका साथै मकवानपुर र चितवनमा समेत चर्को धाम र गर्मिका कारण शिक्षण संस्था बन्द गरिएको छ। यस क्षेत्रका

विद्यालयहरूको पठनपाठन स्थानीय तहको निर्देशनमा बन्द गरिएको हो। दिउँसो चर्को धाम र तातो हावाले गर्दा यस क्षेत्रको जनजीवन प्रभावित बनेको छ भने आजै हेटौडा लगायत विभिन्न ठाउँमा परेको वर्षाका कारण कतिपय ठाउँमा राहत महसुस समेत गरिएको छ। यस क्षेत्रको तापक्रम ४०-४२ डिग्री सम्म मापन गरिएको छ।